

مکتب اوشاقلارینا
تحفه

میرزا علی اکبر صابر

میرزا علی اکبر صابر

مکتب
اوشاقلارینا
تحفه

صابر

میرزا علی اکبر مشهدی زین العابدین اوغلی طاهر زاده صابر
آذربایجان خلقینین یتیشدیردیگی بیوک انقلابچی بیر شاعر در . صابر
۱۸۶۳ نجی ایله شماخی شهرینده آنادان اولمیشدر . آتاسی خردا
تجارتله مشغول ایدی ، اوغلینی اوخودوب ملا ایتمک ایسته ییردی .
آنجا اوشاق فارس و عرب دیلرینه ، آنا دیلینده اولان ادبیاته بلد اولار
- اولماز ، شعر یازماغا هوس گوسترمیشدی . اون ایکی یاشیندان سونرا
صابری ، مشهور شاعر حاجی سید عظیم مکتبینه ویریرلر . سید عظیم
اونن استعدادینی گوروب خصوصی دقت یتیریر ، اونسی شعر یازماغا
تشویق ایدیر . حتی بعضاً بالاجا شاعره ، فارس شعرلریندن پارچالار
ویریب آذربایجان دیلینه ترجمه ایتدیریردی . صابر ، شیخ سعدین «دیدم
گل تازه چند دسته » مصراعی ایله باشلانان بیر منظومه سینی بیله ترجمه
ایتیمیشدی :

گوردیم نیچه دسته تازه گلر ،
باغلانمیش ایدی گیاه ایلن تر .

دیدیم - نه اولور گیاه ناچیز

تا اگلشه گل صفینده عزیز ؟

اوت آغلایاراق دیدی : - اوتور ، سن ؛

صحبت ایله ییم ، غمیم گوتور ، سن .

عالیلر ایده رمی ترك صحبت ؟

حال آنکه ، اولاردا وار سخاوت !

سید عظیم ، صابرن یازدیقلارینی تصحیح ایدیر ، شعر
اصوللارینی اونا اوگره دیردی . مکتبلی ایکن صابرن یازدیغی بیر
منظومه سیده چوخ خوش گلمیشدی ، او ، نظامینن «خمس» سینی صابره
هدیه ویزمیشدی . صابرن شاعرلیکه میسلی ، معلمین نه قدر خوشینه
گلیر دیسه ، آتاسینن او قدر غضبینه سبب اولوردی . چونکه ، اوشاق
آتاسینا دکاندا لازمینجه کومک ایده بیلمیردی .

صابر ؛ ایلک زمانلار غزلر و نوحه لر یازیردی . ۲۳ یاشیندا
ایکن سیاحته چیخیر ، آز بیر مدته عشق آباد ، بخارا ، خراسان ،
نیشابور طرفلرینی گزه رک ، نهایت شماخییه قایدیر . آتاسینن وفاتیندان
سونرا بیوک بیر عائله نی دولانديرماق صابرن عهده سینه دوشور . او ،
سابون بیشیرمکله مشغول اولور .

صابرن ان بیوک صنعتکارلق ایللری ۱۹۰۵ نجی ایل انقلابیندن
سونراگی مدته اولمیشدر . بو زمان آذربایجان مدنیت تاریخینده
چوخ مشهور ، تاریخی بیر حادثه اولدی ، «ملانصرالدین» ژورنالی
نشره باشلادی . بو ژورنال آزادلق ، برابریک ، عدالت ، استقلالیت

طلب ایدن ، خلق روحینده بیر ژورنال ایدی . ایلک نمره سیندن اعتبارا
بتون آذربایجانا ، سونرالار ایسه ، بوتون شرقه یاییلان بو ژورنال ،
صابری چوخ سه ویندیردی . چونکه شاعر ، بورادا اوز روحینه غذا ،
قلمینه فعالیت میدانی تاپیردی .

صابرن دوزلو ، گوزهل ، هم ده کسکین ساتیریک شعرلی -
« ملانصر الدین » صحیفه لرینده هامینن دقتینی جلب ایتدی . او ، ئوز
شعرلرینده موهوماته قارشی مبارزه آچدی . عواملق ، سواد سیزلق و
جهالتی ، بونلاری دوغوران اجتماعی سیبلری آچوب گوستردی .
علمین ، مکتبین ؛ معارفین قدر - قیمتینی ایضاح ایتدی . ئوز اودلی قلمی
ایله « بوینی یوغونلاری » ، منفعت پرستلری ، خلق - ملت قایغیسی
چکمه یه نلری ، یالانچی ضیایللری ، ظاهری « عرفالری » آتسه دوتدی .
زمانه سینن آیدین بیر گوز گوسی کیمی هامینن عیبینی ، نقصانینی آچوب
گوستردی . بونا گوره ده کهنه لیک طرفدارلاری بیوک شاعری بیحرمت
ایتمک ایچون گاه « کافر » ، گاه « بابی » ، گاه دا « مرتد » آدلاندیردلار .
چوخلاری اونن سلامینی آلمیر ، اونلاملاقات ایله مک ایسته میردیلر .
صابر ؛ اونلارا خطاباً یازدیغی شعرلریندن بیرینده :

شاعرم ، چونکه وظیفه م بودر اشعار یازیم ؛
گوردو گوم نیک و بدی ایله ییم اظهار ، یازیم .
گوننی پارلاق ، گونوزی آغ ، گیجه نی تار یازیم ،
بدی بد ، اگرینی اگری ، دوزی هموار یازیم ...
نیه بس بره لدیرسن آقاره ، گوزینی ؟
یو خسا ، بو آینه ده اگری گوریرسن اوزینی ؟

صابری هر شیندن آرتق دوشوندیره ن ، خلقمزن آزادلیغی ایدی .
 چار زمانیندا بیر مستملکه اولان آذربایجاندا فعله و کندیلیرین وضعیتی
 آغیر ایدی ؛ فعله و کندیلیرین زحمتی چوخ ، عذابی حددن آرتقا ایدی .
 بو وضعیتی شاعر ، « فعله توزینی سن ده بیر انسانمی سانیسان ! » ،
 « بسدر ، بو قدر باشلاما فریاده ، اکینچی ! » مصراعلری ایله باشلانان
 مشهور شعرلرینده چوخ گوزله سویله میشدر .

صابر ، گوریش دائره سی اعتباریله ده چوخ یوکسه ک بیر انسان
 ایدی . اونو یالنز آذربایجان خلقینن دگل بوتون شرقینن و بوتون -
 خلقلرین طالعی دوشوندیریردی . او درکه ، تورکیه ، ایران ، روسیه
 و سائر ثولکه لرده باش ویره ن اجتماعی حرکاته توز انسانپرور ، -
 ترقیپرور و مدنیپرور سوزینی سویله ییردی . صابر برینجی دفعه اولاراق
 مطلقیته ضدگیدن ، خلقلرین استقلالیتی ، آزادلیغینی ایسته یه ن -
 شاعر لردندر .

صابر بیوک اجتماعی - سیاسی حادثه لرله حصر ایندیگی شعرلرله
 یاناشی ، خلقمزین حیات و معیشتینه دائره ده چوخ اثرلر یازمیشدر .
 بیوک شاعر ، جماعتن گیریده قالماسینا ، علمده ن ، مدنیتدن اوزاق -
 دوشمه سینه سبب اولان پوچ اعتقادلاری توز ایناندیریجی ساتیراسی ایله
 آچوب گوستر میشدر . آز یاشلی قیزلارین زور ایله اره ویریلمه سی ،
 قادینلارن مجبوری اولاراق چارشاف آلتیندا ساخلانبلماسی ، عوام
 عائله لرده اوشاقلارن دو گولمه سی ، حکیم عوضینه فالچییه ، جیندارا
 مراجعت ایتمک ، پولاستایش ایتمک وجدانی و مسلکی منفعتینه قربان

ویرمک و سائره کیمی کهنه جمعیت عادت و وه ردیشلرینی صابر کسکین
تنقید ایتمشدر .

صابرن یارادیجیلیغندا مکتب ، تربیه ، ینی نسل مسئله سی مهم
یرلردهن بیرینی دوتور . بیوک شاعر، یتیشمکده اولان گنج نسلدهن همیشه
هیجان ایله دانیشار و یازاردی . شاعر محمد هادین « شکوفه معارف »
سرلوجه لی شعرینه نظیره اولاراق یازدیغی « محتاج معارف » شعرینده
بیر دیلنچی اوشاغین حالینه یانیر . بو مناسبتله یوره کلری پارچالایان
تأثیرلی مصراعلر ده بیر :

ای من کیمی تنفره شایان اولان چوجوق !
بیر لقمه نان ایچون گوزی گریان اولان چوجوق !
انسان کیمی بیلینسه ایدی قدر و قیمتن ،
آچمیش اولوردی مکتب ملی ، جماعتین ...
ای من کیمی تنفره شایان اولان، چوجوق !
ای دربه درگزب یورگی قان اولان ، چوجوق !

صابر گنج نسله بیوک امید بسله ییردی . بونلاری عصرین طلبی
ایله بیوتمک ، بونلاردان مدنی آداملار یتیشدیرمک ، بیوک ، هم ده مقدس
بیر وظیفه ایدی . او ، زمانینداکی اوشاقلاری ، توزینن محکوم اولدیغی
وضیعتدن خلاص ایتمک ایچون الینده ن گله نی ایدیردی . او ، وطن -
اولادینی ، احتیاج ایچینده اولان بو کاسب اوشاقلارینی گله جکده حکیم ،
مهندس ، عالم ، رسام ، ادیب گورمک ایسته ییردی . قلمی ایله کفایتله نمیر ،
باکیده بیر معلم اولاراق فعال بیر صورتده چالیشیردی .

اوشاقلاریمیزی کهنه عادت ، موهومات ، جهالت تاثیریندن -
خلاص ایله ، علم ، معارف ومدنیت ایشیغی ایله احاطه ایتمک ایسته ییردی
صابری خلقه ، آتا - آنالارا ، گنج نسله سه و دیرون سبیلردهن بیریده
بو ایدی .

صابر بلا واسطه اوشاقلار ایچون ده اثرلر یازمیشدر . او ، بیر
صیرا مراقلی مثل و منظوم نقللری ایله چوخ مهم تربیه مسئله لری ایره لی
سور میشدر .

بو کتابدا چاپ اولونان « یالانچی چوپان » ، « آزارلی کندچی » ،
« قوجا باغبان » ، « قارینجا » ، « قارغا وتولکی » ، « آتا و آناهرمتی »
و سائر اثرلری ایله اوشاقلاردا ساغلام ، مدنی ، حقیقی انسان دویغولارین
انکشافینه چالیشمیشدر .

« یالانچی چوپان » - دا شاعر ، یالانچیلیغین فلاکتلی نتیجه سینی
گوستریر . چوپان ، ئوزینن یالان سوزلریله جماعت آراسیندا حرمتدن
دوشمیشدی . یامان گونده جماعتی گورمگه چاغردیقدا ، هیچ کس اونن
سوزینه اینانمیر ، دیدیگینه ده اعتنا ایتمیر .

« قوجا باغبان » - منظومه سینده شاعر امگین ، دنیاده خیرایش
گورمگین ضروریتنی گوستریر . بو شعرین نتیجه سی بيله در : انسان
یالنز ئوزینی دوشونمه مه لیدر . « اکیبلر ، یتیریبلر ، میوه سینی
ییمیشیک ؛ بیزده اکمه لیبیک که بیزدهن سونرا گله نلر ییسینلر » .

« قارینجا » - منظومه سینده شاعر ، اوشاقلاری جسارته ، هنر
گوسترمگه چاغیریر . قارینجا ، ئوزینده کی حمیت سایه سینده چکییر

تگه نی سوریب آپاریر . انسان دا ان آغیر ، چتین ایشه ، صنعته عشق
ایله ، شوق ایله یاناشسا باجارار . وطن اوغروندا ، خلق ایشی ،
جمعیت اوغروندا چالیشماق ، هنر گوسترمک ، حتی بو یولدا ئولمک
بیله چوخ بیوک شرفدر . شاعر ، بو اثرینده وطن و خلق سه وگیسینی
گوستریر .

صابرین اوشاقلار ایچون یازدیغی ان معنالی شعرلردهن بیریده
« آنا و آنا حرمتی » آدلی اثریدر . شاعر ، والدینین اولادی ایچون
چکدیگی زحمتی و بونا قارشی اولادین حرمت و خدمت وظیفه سینی
سویله ییر :

آنا یا حرمت ایتمه یه ن چوجوغن ،
آنا یا خدمت ایتمه یه ن چوجوغن ،
نه اولار کندی نفسینه خیری ،
نه ده اوندان وفا گوره ر غیری !

بواثر ، اوشاقلاری آنا - آنا یا حرمت ایتمگه چاغیریر . آنجاق
بورادا والدین سوزینی گنیش معنا دا باشا دوشمک لازمدر . شاعر ، بو
سوز ایله وطنی ؛ خلقی ده نظرده دوتور . خلق و ئولکه ئوزیتیردیگی ،
بیوتدیگی جوانلاردان خیر گورمه لیدر . گنجلر آنا - آنا قارشیسیندا
نیجه بورجلیدر لارسا ، خاق و وطن قارشیسیندا دا ایله بورجلیدرلار .
اوشاقلار بو مقدس وظیفه نی هیچ وقت یاددان چیخار ماما لیدرلار .
شاعر ، اثرینن آخیرینده یوزینی اوشاقلارا دوتوب ده ییر :

اوخوین ، ملتین ، نجاتی اولین ،

تا ابد باعث حیاتی اولین !

بیوک شاعر مکتبلی اوشاقلارین ماهنییه ، نغمه یه اولان احتیاجینی
نظره آلاراق ، بیله شرقیلر ده یازمیشدر . بو شرقیلر ، مضمونجه ایکی
قسمدر . بیر قسمی مکتب ، علم ، تحصیل حقینده اولان ، اوخوماغین
منفعتینی، خیرینی تصویر ایدهن شرقیلردر . ایکنجی قسمی امک حیاتی،
طبیعت صحنه لرینی اوخشیایان پارچالاردر . بو اثرلرینده ده شاعر -
اوشاقلارین باشا دوشه جگی بیر دیل ایله حیاته ، امگه محبت حسلرینی
تبلیغ ایتمیشدر . « گل-گل آياز گونلری » دییه باشلایان منظومه نه قدر
ساده ، نه قدر شیرین ، نه قدر معنالی بیر شعر در . ایگیرمی - ایگیرمی
بیش ایلدرکه ، بو گوزهل شرقی مکتبلریمیزین دیلینن ازبری اولمیشدر.
صابرین بیر صیرا شعرلرینده غلیظ سوزلره راست گلیریك . بو
سوزلر او زمانکی شعرده ایشله نیردی . بونا باخمایاراق، صابر،ئوزیله
بیر زماندا یاشامیش شاعرلریمز ایچیریسینده ان ساده یازانلاردان ایدی.
چوخ شعرلرینی سوادسیز بیر کندلی ده تمام باشا دوشور . چونکه
بیوک شاعر بعضاً شعرلرینده غلیظ ، چتین سوزلر ایشله تسده ، اساس
اثرلری و اصولوبی تمام خلق روحینده در .

آذربایجاندا ایله فعله ، کندلی تاپیلماز که ، صابردن هیچ
اولماسا بیر نیچه بند ازیر بیلمه سین . اوخومیشلار ایسه ، بیوک شاعرین
مشهور « هوپ- هوپ نامه » اثرینی آزالا ازیر بیلیرلر . صابر قدر
تانیان ، اثرلری باییلان ، صابر قدر چوخ اوخونان شاعر آزدر .

آذربایجاندا آپریل سوسیالیست انقلابندان سونرا صابرین
اثرلری تیز- تیز چاپ اولوب یاییلدی . سووهت حکومتی باکیمن
گورکملی یرینده اونن هیکلینی قویدی . صابرین آدی ایله بیوک بیر
کتبخانه یاراندی . اونن آدینا صابر آباد رایونی وصابر کندی واردر.
ایکی دفعه (۱۹۲۳- ۱۹۳۷) صابره طنطنه لی یوبیله کیچیریلمش ،
اثرلری روس ، ارمنی دیلرینه ترجمه ایدیلمش ، شعرلری حقینده -
اونلارجا تحلیل اثرلری یازیلمشدر .

شعر لږ

يالانچى چوبان

بیر چوبان بیر گون ایتدی داغدا هارای :

« جاناوار وار ، - دیدی - گلین ، ای وای ! »

اهل قریه یو گوردی داغ طرفه ،

گیتمه سین تا قویون - قوزو تلفه .

بونلاری مضطرب گورینجه چوبان ،

گولمه گه باشلایب دیدی : « یاران !

سبز بونو سانماین حقیقتدر ،

داماغیم گلدی ، بیر ظرافتدر ! »

بینوالر قایتدی ؛ لیک چوبان

ینه بیر گون داغ اوزره قیلدی فغان ؛

- جاناوار وار ! - دیه باغیردی ینه .

قریه اهلین کومک چاغیردی ینه ،

کندچیلر ایتدیلر دوباره هجوم ؛

ینه اولدو یالانلغی معلوم .

دوغروندان بیر زمان بعزم شکار ،
 قویونا گلدی بیر نیچه جاناوار .
 هرچه داد ایلهدی چوبان :- یا هو !
 ایشیده نلر دیدی : یالاندر بو !
 بوسیدن هارایا کیمه دیلر ،
 اونا هیچ اعتنا ده ایتمه دیلر .
 جاناوارلار یئدی بوتون قویونی ...
 ایشته اوغلوم ! یالانچیلیق اویونی !!!
 باخ ! یالانچی تانیلدی ؛ چونکه چوبان ،
 دوغری دیرکن ، سوزی گوریندی یالان .
 هرگز اوغلوم ! یالان دیمه ، که ، خدا
 دوست دوتماز یالانچینی ابد !
 هم ده خلق ایچره حرمتین اولماز ،
 عزتین ، قدر و قیمتین اولماز !
 « ایوی یاندی یالانچی نین - دیرلر -
 اونا بیر کیمسه ایتمه دی باور » .

اسکندر و فقیر

گون ٹونونده بیر عاجز مضطر
یول کنارندا دوتمش ایدی مقرر .
اونا بیر چوخ میچک داریشمش ایدی
یازیغین حالتی قاریشمش ایدی .
عظمتله کیچیرکن اسکندر ،
اونی گورجک ترحم ایتدی مگر :
- ای فقیر ، احتیاجنی گوسته ر !
ایسته مندن ، نه خاطرین ایسته ر !
دردینی سویله ، تا دوا ایده ییم ،
نه ایسه حاجتین روا ایده ییم .
- پادشاهیم ، سنه رجا ایدیره م ،
بومیچکلردن اشتکا ایدیره م .
حکم قبل ! تا اوچوب داکیتسینلر ،
منی بیر لحظه راحت ایتسینلر .
- پاه . آدام ! حاجت ایسته ده باری
که ، اونا حکمیمیز اولاجاری ،

ابدا یوخ بو ایشده امکائیم ،
دگل اونلار مطیع فرمانیم ...
- پادشاهیم ! بو عجزین ایله عجب
منه دیر سن که ، حاجت ایله طلب ؟
حالبوکه ، چوخ نحیفدر بونلار ،
هر صنفدن ضعیفدر بونلار .
یوخ ایکن سنده بیر اوافق قدرت ،
من نیجه سندهن ایسته ییم حاجت ؟

آزارلی کند چی

خسته اولمیشدی بیر نفر دهقان ،
گیجه - گوندوز ایدیردی آه و فغان .
گلدی همسایه سی عیادتینه ،
قونشولق حقیقین رعایتینه .
دیدى :- همسایه ! وار نه یه میلین ،
نه یه بیرسن ، نه ایسته بیر کونلین ،
دیدى :- ازبس که ، حالتیم یوخدر ،
یمه که هیچ رغبتیم یوخدر !
دیدى: میلین اولورمی آلویه،
طمعی میخوش قزیل کاوالویه ؟
دیدى دهقان :- عجب ، عجب ییه ره‌م،
سنه مین دفعه « چوخ ساغ اول » دییه ره‌م
دیدى:- قیشدر هنوز ، همسایه !
میوه فصلی دگل ، دایان یایه !
دیدى دهقان:- نه اینکه یایه قدر ،
بلکه ساغ قالملرام بیر آیه قدر ،

منی تیزدن اجل تری بوریه ر ،
 یای اولونجا سومو کلریم چورویه ر
 اشبو تمثیله مظهرز بیزده ،
 خسته دهقانه بنزه ریز بیزده ،
 اغنیا گورجک احتیاجمزی ،
 گوستریر بیزلره علاجمزی .
 سویله بیرلرکه ، - وار حمیتمیز ،
 قویماریز پوچ اولاجماعتیمیز ؛
 هرکس اوز رأیننی دییر معقول ،
 تا که صحبت اولور یغیلسین پول ،
 در میان ایله دیکده پول سوزینی ،
 هرکس ایشدهن کنار ایدیر اوزینی .
 سویله بیر - وقت یوخ بو تشکیله ،
 بو ایشی ساخلایاق گلن ایله ! ...

آرتق آلیب اسکیک ساتان تاجیر

بیر نفر تاجر ئوز دکانیندا ،
اوغلی نی ساخلاپیردی یانیندا ؛
ایله پیردی غریبه داد و ستاد ،
ساتدیغیندا کم ، آلدیغیندا زیاد .
مکرو تذویر ایدی اونن هر ایشی .
دوزد گلدی بوتون آلیش - ویریشی .
آتانن شغلینه اولوب عادی ،
گوردو گین ئو گره نیردی اولادی .
بیر گون ئوز دردینن علاجی ایچون
گیتدی تاجر بیر احتیاجی ایچون .
اوغلی گوردی که ، وقت فرصتدر :
« دخلی سویسام ، - دیدی ، - غنیمتدر » .
الی دخل ایچره ، گوزلری نگران ،
آناسی بیر طرفدن اولدی عیان ؛
دارالیب بوسبوتون جهان گوزینه ،
ووردی بیر سیلله اوغلینن یوزینه !

گوردی بیر پیر - خیلی تجربه کار ،
دیدى : - ایتمه عبث بونا آزار .
اکدیگین دانه نین بودر ثمری ،
سندهن اخذ ایله ییب همان هنری .
تربیه مستحقدر اولاد ،
پدریندن نه گورسه ایلر یاد .
خاه امر قبیح ، خاه جمیل ،
ایدهر اولاد جمله سین تحصیل :
صالح اول ، صالح اولسون اولادین ،
طالح اول ، طالح اولسون اولادین !

جاموش و سیل

بیر کیشی ساخلا بیری بیر جاموش ،
سو قاتیری سوده ایدیری فروش .
یاغدی شدتلی بیر یاغیش ناگاه ،
کیشینن وضع حالی اولدی تباه .
دوتدی دنیانی سیل لرین جوشی ،
در زمان آلدی - گیتدی جاموشی .
کیشی آغلار گوز ایله قیلدی فغان ،
سویله دی اوغلی : - آغلاما ، بابا جان !
چونکه سو سودلره طفیل اولدی ،
قاندیغین سو ییغیلدی سیل اولدی .
ایمدی جاموشینی آپاردی ایسه ،
باشنا محشری قوپاردی ایسه ،
سویله مه که ، - فلك قضا سیدر اول ،
دوتدوغین ایشلرین جزا سیدر اول .

ملانصر الدین و اوغری

ملانن بورکینی چالوب اوغری ؛
یو گوروب قاجدی بیر باغا دوغری .
باخمادی اوغریسی گدیر نره یه .
ئوزی آنجاق یو گوردی مقبره یه .
ملانی گوردیلر دورور اورادا ،
دیدیلر : - دورموسان نیچین بورادا ؟
دیدى : - بیر اوغری بورکیمی چالدى ،
قاجدی - گیتدی ، باشیم آچیق قالدی .
دیدیلر : - اوغری قاجدی - گیتدی باغا ،
بورادا بوش اوتورما ، دور آياغا ،
باغا دوغرو گیت ، ایله مه اهمال ،
اوغرونی تاپ او یرده ، بورکینی آل !
- نه مه لازم - دیدى - که ، باغ هارادر ،
اوغرونن عاقبت یری بورادر ! ..

ملانصر الدیننی یورغانی

گیجه ، یاتماق زمانی چاتمشدی ،
ملانصرالدین ایوده یاتمشدی .
ناگهان کوچه ده اوجالدى صدا ؛
« وور - هارای » دوشدی ، قوپدی بیر غوغا
ملا ، چیکیننده یورغانی در حال
کوچه یه چیخدی مضطرب احوال .
گوردی بیر یاندا بیر آغیر دسته ،
سانکه مینمیش آداملار اوست - اوسته .
ایسته دی دسته یه طرف گیتسین ،
- بو یغینجاق نه در ؟ - سؤال ایتسین .
اشبو ائئاده بیر نفر طرار
یورغانی قاپدی تاکه ، ایتدی فرار .
ملا ، بوقصه دن پریشان حال
ایوبنه دونجک ، آرواد ایتدی سؤال ،
- دی کوروم کوچه ده نه وار ؟ آکیشی !
بونه دعوادر ، آنلادینمی ایشی ؟
دیدى: - یورغان ایچون ایمش بو تلاش ،
یورغانی قاپدی یار ، کسیلدی ساواش !

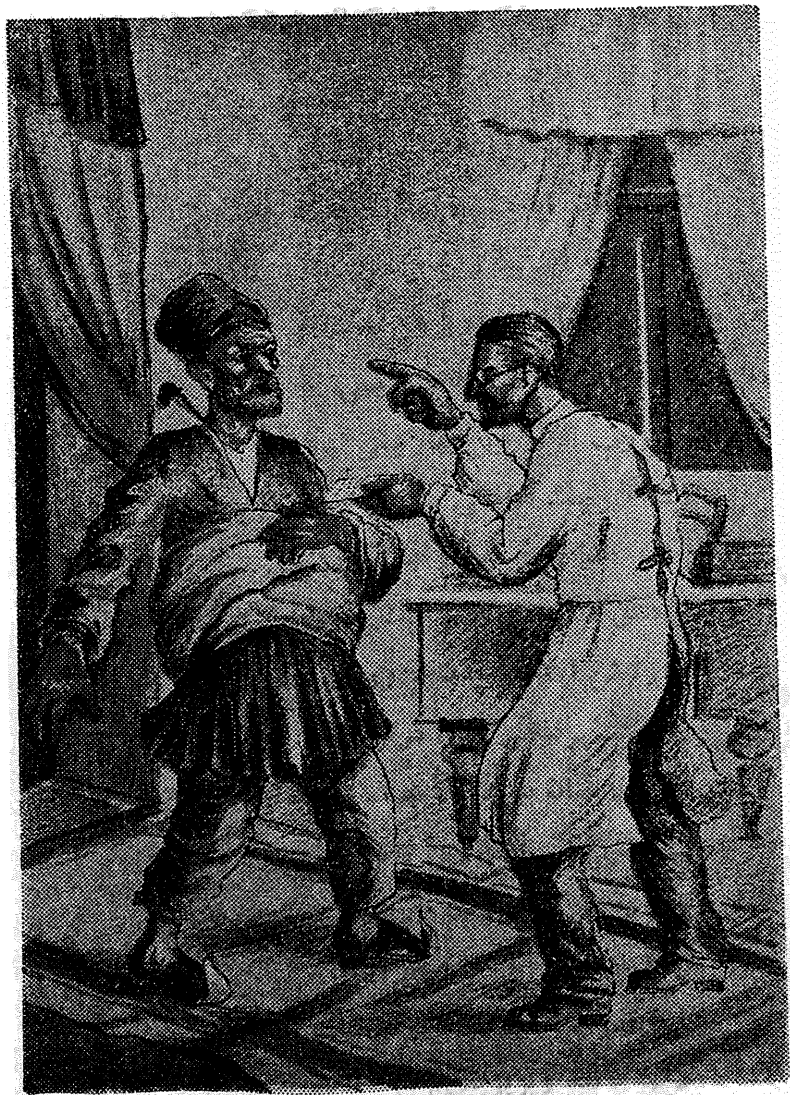

هورمچك و اپيك قوردى

بىر هورمچك ئوزون چكىب دوردى ،
دېدى فخر ايله: - اى اپيك قوردى !
نه كسالته ايش گوريرسن سن ،
نيه بونجا آغير هوريرسن سن ؟
گل ، منيم صنعتيمده سرعتىمى
گوروب اقرار قيل مهارتىمى ...
ايشه گيرجك تامىنى هوريره م ،
آز زماندا نېجه چوخ ايش گوريره م .
باخدى ، گولدى اونا اپيك قوردى ؛
سرزنش ايتدى ، طعنه لر ووردى .
دېدى: - برفرض اولسا هربرده ،
توخويارسان بيوك - گيچيك پرده .
دى، گوره ك ، اونلار ين نه در ئمرى ؟
بلكه ده هر كسه چاتير ضررى !
ليك منده يوخ ايسه ده سرعت ،
ياپديغيم ايشده وار آغير قيمت .
عالمه فائده ويريركاريم ،
هر كس ايسته راولا خريداريم .

طیب ایلہ خستہ

بیر طبیبہ گیدیب ده بیر بیمار ،
دیدى: - معده مده آغرى بیر شیشی وار .
بیر دوا ویر ، منه علاج ایلہ ،
ئولورهم ، چاره مزاج ایلہ .
دوتندی نبضین طبیب اونین در حال ،
نه ییمیشسن ؟- دییه ایدینهجه سؤال ،
دیدى: - یانمیش چورهك ییدیم ، دوقتور !
ییددیگیم بیر علاوه شئی یوخدور .
باخا قالدی طبیب ، اونن سوزینه ،
ایسته دی بیر دوا توکه گوزینه .
خسته: - معده مدر آغرییان ، آگوزوم ،
یوخسا مفهومنز دگلمی سوزوم ؟
دیدى دوقتور اونا که : - ای احمق ،
عیلی اولماسا گوزین مطلق
یانمیش اکمک یمز ایدین اصلا ،
بوسبیلہ یارار تو کولسه دوا .

قوجا باغبان

بیر طاقم گنج یول کناریندن
کیچرک بیر باغن جواریندان ،
گوردیلر یوز یاشیندا بیر باغبان ،
ایشله بیر باغدا سعیله هر آن .
تیتره یه - تیتره یه الی بیرده
آلما چرده کلری اکیر یرده .
گوله رهك ، ایتدیلر سؤال :- آقوجا !
یوز یاشیندا نه در بو حال ، آقوجا ؟
دیدى :- یر شوملاییب جفا چکیره م ،
تورباغا آلما چرده گئی اکیره م .
دیدیار :- بوندا بیر صلاحین یوخ ،
سن بو گون وار ایسه ن ، صباحین یوخ !
ایمدی اکدیکلرین نه وقت چیخار ؟
بو چیخینجا سنی زمانه بیخار !
راحت اول ، چکمه بوش یره زحمت ،
اولاماز میوه سی سنه قسمت .

دیدى :- اكميشلر ، آلميشيق ، يمشيك
خيرله ياد ايديب دعا ديميشيك .
اكره ريك بيز داها ييه نلر ايچون ،
اهل خيره دعا ديه نلر ايچون .

آغاچلارن بحثی

آلما ، پالود ، شام آغاچی حال ایله
ایله دیلر بحث بو منوال ایله .
باشلادی تعریفه پالود قامتین ،
ئو گدی ئوزین ، زور بالیغین ، حالتین :
- یه تمز اولور - سویله دی - داغلار منه ؛
لایق اولور فخر ایده باغلار منه .
آز قالا باشیم یتیشه گو گلره ،
شاخ - بوداغیم کولگه سالیر هر یره .
اسسه کولک ، قو پسادا طوفان ، ینه
اگمه گه اصلا گوجو چاتماز منه :
جانلیجادر ، زور باجادر بالدییریم ،
سیندیرا بیلمز منی هیچ ایلدیریم !
آلما آغاچی اونا ویردی جواب :
- ایله مه تعریف اوزینی ، ای جناب !
زور بادر هر چندکه ، قدین سنن ،
یوخ منه تای اولماغا حدین سنن .

سنده بیتەر بیر نیچه وجسز قوزا ،
 آنجاق او دا قسمت اولور دونقوزا !
 منده ولی یاخشی ، گوزهل آلما وار ،
 رنگینی هر کیم گوره ، حیران قالار :
 دادلی ، لطافتلی ، ملاحتلی در ،
 ساپلاغی اینجه ، اوزی لذتلیدر !
 شام آغاجی بیلدی بو کیفیتی ،
 سویله دی :- بسدر ، بوراخین صحبتی .
 بوش دانیشقدان نه چیخار ، آی بالام ؟
 قیش گونی سیز چیپلاق اولارسز تمام ؛
 لیک منیم قیشدا دخی یاز کیمی
 یاشیل اولور پالتاریم آطلاس کیمی .
 لازمم ایو تیکدیره ن انسانلارا ،
 هم دیره گم ، هم قاپی ایوانلارا .
 قیش - سوبادا خلق منی یانديرار ،
 منفعتم خلقه منیم چوخ ده گر ...

قارینجا

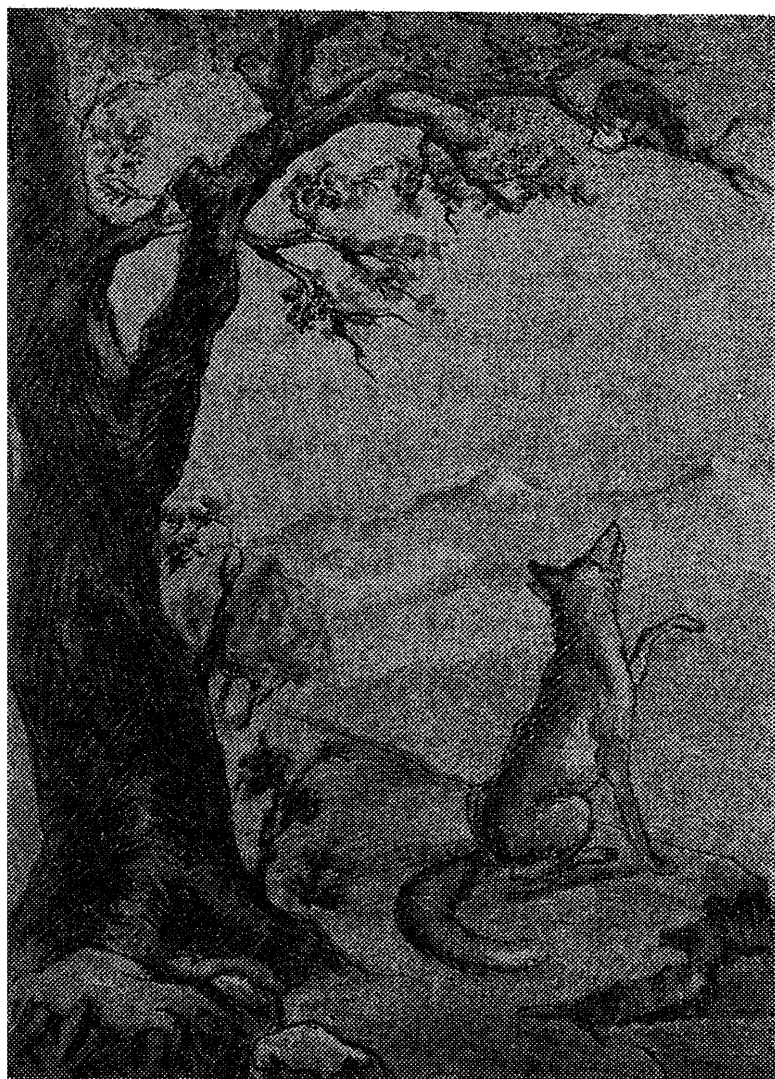
گوردیلر ، بیر قارینجا بیر ملخی ،
داشییر قارشیسیندا سرعت ایله .
دیدیلر :- موره باخ ! که ، بونجا یوکی
قالدیریر بیر ضعیف قوت ایله !
دیدى :- سوس ، قوتیم بدننده دگل ،
چکپره م قوت حمیت ایله .
ای اوغول ! موردن گوتور عبرت ،
گیت آغیر ایشده ایشله غیرت ایله .
اوفاجق ایشلری هنر سانما !
بیله ایشلر کیچر سهولت ایله .
هنر اولدر که ، بیر بیوک عملی ،
ایده سن حل مین صعوبت ایله .
کیشیلر همتی داغی قوپاریر !
کیشی اول ، داغ قوپار حمیت ایله !
خاصه ، اجرای امر ملتده
پیشکام اول کمال جرئت ایله .

وطن اوغروندا ، ملت عشقینده
بذل جان ایت ، خلوص نیت ایله .
ایش آپار ! باش گیدرسه ، قوی گیتسیر
آد قالیر ، بس دگلمی ، ملت ایله .

فارغا و تولكى

پندىر آغزىندا بىر قارا قارغا
اوچاراق قوندى بىر اوجا بوداغا .
تولكى گورجك ياواش - ياواش گلدى ،
ايندىرىپ باش ، ادبله چومبە لىدى ؛
بىر زمان حسرت ايله قارغا سارى
آلتدان - آلتدان ماريىدى باش يوخارى
دىدى : - احسن سە ، آقارغا آغا !
نە نزاكتلە قونموسان بوداغا !
بەزە دىن سەن بوگون بىزىم چمنى ،
شاد قىلدىن بو گلەگىنلە منى .
نە گوزە لسەن ، نە خوشلقاسەن ، سەن !
توكلرىندەر ايتكى كىمى پارلاق ،
بە نظردەن وجودىن اولسون ايراق !
بو يقىندىر كە وار سويللى سەن ،
اوخو ، وىرسەن مەنە صفا نەفسەن !

بيله سوزدن فرحله نيب قارغا ،
آغزینی آچدی ، تاکه ایتسین - غا ! -
« غا » ایدیر کن هنوز بیر جه کره ،
پندیری دیمدیگیندن ایندی یره .
تولکی فورا هواده قاپدی ییدی ؛
قارغایا طعنه ایله بویله دیدی :
« اولماسایدی جهاندا سارساقلار ،
آج فالاردی یقینکه ، یالناقلار ! »

اوشاق و پول

کوچه دن بیر اوشاق یو گوردی ایوه ،
بیر بوماژنیک بولوب دیدی بو نوه .
- آنا ! گل ، گل که دولته چاتدیق ،
بوللی اولدوق ، سعادته چاتدیق .
دیدى خاتون که : - سویله ای فرزند !
نولدی کیم ، اولدوق ایمدی دولتمند ؟
کوره بیم ویر منه ، نه در بو ؟ اوغول !
دیدى : - بولدییم ایچی دولودر پول .
یول گیده ن بیر قوجا کیشی ناگاه ،
دوشوروب کیچدی ، اولمادی آگاه !
گورمه دهن کیمسه ، من قوشوب آلدیم ،
تیز قاچوب کندیمی ایوه سالدیم ...
آناسی اوغلینن جنایتینی
گوره رده ظاهر ایتدی نفرتینی ؛
دیدى : - اوغلوم ! نه سرد ایمیش قانین ،
که ، بونا راضی اولدی وجدانین ؟

طفل معصوم ایکن گناه ایتدین ؟
 کندی وجدانی تباه ایتدین !
 نیه ویردین فنایه دوغرولوغی ؟
 ارتکاب ایله دین بو اوغرولوغی ؟
 هیچ ظن ایتمه اوز گه نین مالی
 بیزی زنگین قیلیب ایده عالی !
 یوخ- یوخ ، اوغلوم ! اینان که ، خار اولاریز !
 ارذل اهل روزگار اولاریز !
 خاین اولساق اگر بو دنیاده
 عرض ، ناموسمز گیده ر باده ؛
 گورومز منتهای ذلتهن
 با خاماز کیمسه یه خجالتدهن .
 کرچه پول چوخ فرح فزادر ، اوغول !
 لیک ناموس پک بهادر ، اوغول !

اوشاق و بوز

درسه گیده‌ن بیر اوشاق
چیخدی بوز اوسته قوچاق ،
سوروشدی بیرده‌ن بیره ،
دوشدی بوز اوسته یره .
دوردی اوشاق نه یله‌دی ؟
بوزا بيله سویله‌دی :
« سن نه یامانسان ، آبوز ؟
آدام ییخانسان ، آبوز !
آز قالیب عمرین سنین ،
یاز گله‌ر ، آرتار غمین ،
ارییب سویا دونه‌ر سن ،
آخوب چایا گیدرسن ! »

آتا و آنا حرمتی

دوغار انسان آتا اوطاغیندا
بسله نهر والده قوجاغیندا
آتا هرگون گیده ر ایشه ، چالیشار .
نه قدر زحمت اولسادا آلیشار .
سه وه مزکندی استراحتینی ،
آرار اولادین سعادتی .
ایشله یه ر ، جسمی قان تره بویانار ،
هر ناصل اولسادا چوره ك قازانار .
آنا اولاده وقف ایدهر اوزینی ،
یوماماز ، یومماسا اوشاق گوزینی .
صبحه ده ك بینوا چکر زحمت ،
کندی اولادینه ویره ر راحت ؛
- لایلا - لایلا - دینه چکر کشیکین ،
بین محبتله یه لله یه ر به شیکین
آه ... بیز لر چوجوق ایکن نه قدر
ویرمیشیک والدینه رنج و کدر !

شیمدی بیز اونلاری عوض ایده لیم ،
 اونلارین خواهشینجه یول گیده لیم .
 سورالیم هرزمان رضالرینی ،
 آلالیم خیرله دعالرینی .
 آنایا حرمت ایتمه یه ن چوجوغن ،
 آنایا خدمت ایتمه یه ن چوجوغن
 نه اولار کندی نفسینه خیری ،
 نه ده اوندان وفاگوره ر غیری .
 شبهه سز خسرده ن کنار اولماز .
 ایکی دنیا ده بختیار اولماز .
 ای اوشاقلار ! اوشاقلق ایامی
 گلنن ایامن اوندادر کامی ...
 کیم که ، غیرتله زحمته آلیشار ،
 کسب عرفانه روز و شب چالیشار ،
 زحمتی مایه سعادت اولار ،
 یاشادیقجا همیشه راحت اولار .
 کیم که تنبللیگه محبت ایدهر ،
 دائم اگلیجه لرله الفت ایدهر ،
 کیچیره ر وقتینی جهالتله ،
 بوتون عمری کیچهر سفالت ایله ،
 ایسته اولاد ! سیز بو حالی گورین ،
 بو ایکی واضح احتمالی گورین .

وقتدهن دائم استفاده ایدین ،
علم تحصیلینی اراده ایدین ،
چالیشین ، بی نیاز اولون ، چالیشین ،
علم ایله سرفراز اولون ، چالیشین ،
گله جك گونلرین سعادتی
قازانین فضل و فخر و عزتی .
سیزده در ملتین امیدگوزی ،
حال ایله سویله ییر سیزه بو سوزی .
دینله یین یانغیلی صدالرینی ،
ایشیدین آتشین نوالرینی .
اوخویون ملتین نجاتی اولون ،
تا ابد باعث حیاتی اولون !

هوس

هوس سوق ایلهر انسانی حیاته
عطالت جلب ایدهر شخصی مماته .
هوس ایصال ایدهر ذاتی صفایه ،
عطالت مبتلا ایلهر بلایه .
هوس پیرایه عقل و هنردر ،
عطالت مایه عجز و کدردر .
هوسدهن نشئت ایلهر هر فخارت ،
عطالتدن تورهر مین - مین خجالت .
هوس صحراسی امنیت فزادر .
عطالت تنگناسی بیر خطادر .
هوس برله ترقیات درکار ،
عطالتدهن امل منکوس و ادبار .

شرقیلر

مکتب شرقیسی

مکتب - مکتب ، نه دلگشاسن ؟
جنت - جنت دیسه م سزاسن !
شادم - شادم نفرجنده ،
الحق - الحق گوزهل بناسن !
عطرين - عطرين گل و جاناندر ،
فیضین - فیضین حیات و جاندر
غنچهن - غنچهن صفای وجدان
نورین - نورین ضیا فشاندر !
ظاهر - ظاهر هنرلرین وار ،
باهر - باهر ثمرلرین وار .
دریا - دریا تموجنده
پارلاق - پارلاق گهرلرین وار !
دفتر - دفتر خبرلرین وار ،
رهبر - رهبر اثرلرین وار .

مشکین - مشکین قلملرینده ،
 آهو - آهو نظرلرین وار !
 همت - همت سننله عالی ،
 خاک وطن سننله حالی .
 سنسن - سنسن عموم ناسین
 نطقی ، فکری ، دیلی ، مقالی .
 گلشن - گلشن لطافتین وار ،
 روشن - روشن سعادتین وار .
 واضح - واضح بیانلارینده
 شیرین - شیرین حکایتین وار !
 اولسون - اولسون سننله خوشحال ،
 یه تسین - یه تسین کماله اطفال .
 گورسون - گورسون پسرلرینده
 صابر - صابر پدرلر اقبال !

مکتبه رغبت

منیم باغیم - بهاریم ،
فکری ضیالی اوغلوم !
مکتب زمانی گلدی ،
دور ای وفالی اوغلوم !
ای گوزیم ، ای جانیم !
گیت مکتبه ، جوانیم !
گون چیخدی ، صبح آچیلدی ،
قارانلقار قاچیلدی ،
پنجره ده ن گون دوشدی ،
اوطاقلارا ساچیلدی .
ای گوزیم ، ای جانیم !
گیت مکتبه ، جوانیم !
اوغلوم - اوغلوم ، آماندر .
چوخ یوخلاماق یاماندر !
چوخ یوخلاماق شیطانان ،
تیر دورماق انساناندر .
ای گوزیم ، ای جانیم !
گیت مکتبه ، جوانیم !

نصیحت آل ، نصیحت -

قیل کسب علمه غیرت .

علمسبزلیک بلاسی

مشکل اولور ، حقیقت .

ای گوزیم ، ای جانیم !

گیت مکتبه ، جوانیم !

مکتبه وار شرافت ،

دفترده وار لطافت ؛

جاری اولور قلمدهن

شیرین - شیرین حکایت .

ای گوزیم ، ای جانیم !

گیت مکتبه ، جوانیم !

انسان اولسون صدیقین ،

مکتب اولسون شفیقین ،

دور مکتبه گیت اوغلوم ،

دفتر سنن رفیقین .

ای گوزیم ، ای جانیم !

گیت مکتبه ، جوانیم !

معلمین کلامین

آل ، ساخلا احترامین ؛

حق‌دن ايله تمنا

مکتبیین دوامین .

ای‌گوزیم ، ای‌جانیم !

گیت مکتبه ، جوانیم !

علم او‌گره‌ن ، امتحان ویر ؛

اوز فضلینی نشان ویر .

قدرین بیل علم و فضلین ،

علمین یولوندا جان ویر !

ای‌گوزیم ، ای‌جانیم !

گیت مکتبه ، جوانیم !

ياز گونلري

گل - گل ، آياز گونلري !
ايلين عزيز گونلري !
داغدا اريت قارلاري ،
باغدا اريت قارلاري .
چايلاردا شيب سيل اولسون ،
تاخيللار تئل - تئل اولسون ؛
آغاچلار آچسين چيچك ،
يارباغي له چك - له چك .

جو قچى

چىخدى گونش ، دولدى جهان نور ايله ،
جوتچى سورير تارلادا جوت شور ايله ،
آنلار ، ئوكوزلر كوتاناگوج ويرير ،
گاه يورويور ، گاه يخيلير ، گاه دورور .
جوتچى باتوب قان تره ير شوملايير ،
شوملادىغى تارلارلى تو ملايير .
اولسادا آرتق نه قدر زحمتى ،
ايشله مگه وار او قدر غيرتى .
چونكه بيلير - راحت اذيتده در .
شاد ياشاماق سعيده - غيرتده در .
ايمدى اگر چه اونا زحمت اولار ،
قىشدا عيالى ، ئوزى راحت بولار .
جمع ايده جك تارلاسينن حاصلين ،
بسله يه جك عائله سين ؛ هم ايلين !

لغتجه

- قریه - کند .
 مضطرب - اضطرابلی ، غملى .
 یاران - یولداشلار ، دوستلار .
 بینوالر - یازیقلار .
 دوباره - ینه ، ایکینجی دفعه .
 بعزم شکار - شکار ایچون ، اولاماق مقصدیله
 یاهو - آی داد ، آی آمان .
 ابداء - هیچ بیر زمان .
 ائتمه دی باور - اینانمادی ، دوغرو سلیمادی
 مضطر - چاره سیز .
 مقر - یر .
 عظمت - بویو کلیک ، جاه و جلال .
 ترحم - رحم ایتمک ، یازیغی گلمک .
 حاجت - ایسته ک ، لازم اولان شیئی .
 روا ایتمک - بیرینه یتیرمک .
 اشتکا - شکایت .
 بیر لحظه - بیر قدر ، بیر آن .
 حکمی جاری اولماق - امری چاتا بیلیمک .

مطيع - تابع .
 عاجز - عاجز ليك .
 نحيف - ضعيف ، آريق .
 اوافق - بالاجا .
 دهقان - كندلى ، اكينچى .
 همسايه - قونشى .
 عيادت - يولوخماق .
 حقه رعايت - حقى يرينه يتيرمك .
 از بسكه - او قدر كه ، بيله كه .
 آلو - آلچا .
 تمثيل - مثال .
 مظهر - لايق .
 اغنيا - وارليلار ، دولتلى لر .
 حميت - بيرليك .
 معقول - عقله اويغون .
 درميان ايله مك - اورتايا قويماق .
 داد و ستاد - آلويز .
 كم - اسكيك .
 زياد - آرتق .
 مكرو تذاوير - حيله ، آلداتماق
 شغل - پيشه ، مشغوليت .

دخل - قاسسا .
 عيان - آشكار .
 جهان - دنيا .
 پير - قوجا .
 آزار - اذيت .
 ثمر - ميوه ، نتيجه .
 اخذ ايتمك - آلمان .
 مستحق - محتاج ، حق صاحبي .
 پدر - آتا .
 امر قبيح - پيس ايش .
 جميل - گوزهل ، ياخشي .
 طالح - اطاعتكار ، آرديجيل .
 فروش ايتمك - ساتماق .
 ناگاه - غفلتاً ، بيردن - بيره .
 تباه اولماق - پوزولماق .
 جوش - داشماق .
 در زمان - همان ساعت ، بير وقتدا .
 طفيل اولماق - عوض اولماق ، قاتيشماق
 نره يه - هارايا :
 مقبره - قبرستان .

اھمال ایلہ مک - بوش دوتماق ،
 عاقبت - سون ، آخر .
 کسالت - تنبللیک .
 سرعت - جلدلیک .
 اقرار ایتمک - بوینونا آلماق ، تصدیق ایتمک
 مھارت - باجاریق ، اوستالقی .
 سرزنیش ایتمک - باشینا قاخماق .
 طعنہ - سرکی .
 برفرض - دوتاق کہ .
 کار - ایش .
 خریدار - آلیجی .
 ناگھان - بیردہن - بیرہ .
 صدا - سس .
 غوغا - های - کوی .
 اشبو ائنادہ - بو آرالقدا ، بو زمان .
 طرار - اوغرو .
 فرار - قاچماق .
 فصہ - حکایت ، نقل .
 تلاش - چیرپینتی ، ہیجان ، قورقی .
 ساواش - دعوا ، وورو شما .

طبیب - دو قنور ، حکیم
 بیمار - خسته .
 مزاج - طبیعت .
 مفهوم - آنلایش .
 اکمک چورهک
 طاقم - بیر دسته آدام ، بیر نیچه نفر .
 جواریندهن - یانیندان .
 آن - وقت ، زمان .
 صلاح - او یغونلق ، دوغرولوق .
 بو منوال ایله - بونوعیله ، بو قاعده ایله
 قد و قامت - بوی ، بوخون .
 لطافتلی - خوش ، یاخشی .
 ملاحتلی - گوزهل .
 ملخ - چکیرتکه .
 مور - قاریشقا .
 سهولت - آسانلق .
 صعوبت - چتینلیک .
 خاصه - خصوصاً .
 اجرا - ایش گورمک .
 پیشکام - ئونده گیدهن .

بذل جان ایتمك - جانندان كيچمك .
 خلوص نيت ايله - يوره كدهن .
 خوش لقا - خوش صفت ، خوش يوزلى
 هما - گوزهل افسانهوى بير قوش آديدر .
 فرحله نمك - شادلانماق .
 فوراً - اوساعت .
 بوماژنيق - پول كيسه سى .
 بولماق - تاپماق .
 سعادت - خوشبختلق .
 فرزند - اولاد .
 دولتمند - وارلى ، دولتلى .
 سرد - سويوق .
 طفل - اوشاق .
 معصوم - گناهسيز .
 فنا - هيچليك .
 ارتكاب ايتمك - پيس بير ايش گورمك .
 ظن ايتمك - گمان ايتمك .
 عالى - يوكسك ، اوجا .
 خار اولماق - پوج اولماق .
 ارذل - آلچاق .

اهل روزگار - زمانه آداملاری .
 منتها - سون .
 والده - آنا .
 وقف ایتمک - باغشلاماق ، فدا ایتمک .
 والدین - آتا - آنا .
 رنج - زحمت - اذیت .
 کدر - غم .
 رضا - راضیلق .
 خسر - زیان ، ضرر .
 ایام - گونلر .
 کام - آرزو .
 کسب عرفان - بیلک قازانماق .
 روز و شب - روز - گوندوز ، شب - گیجه
 (گیجه - گوندوز) .
 مایه سعادت - خوشبختلق سببی .
 الفت - دوستلق مهربانلق .
 جهالت - بيلمزلیک ، آنلامازلق .
 سفالت - آلچاقلیق .
 واضح - آیدین ، آشکار .
 استفاده ایتمک - منفعت گوتورمک .

بی نیاز - احتیاجسبز ، یالوارمادان .
 سر فراز - باشی اوجا .
 فضل - اوستونلیک .
 عزت - عزیزلیک .
 آتشین - اودلی .
 نوا - سس ، اینیلتی .
 نجات - قورتولوش .
 تا اید - همیشه لیک .
 سوق ایتمک - ایره لی آپارماق ، ایتله مک .
 عطالت - سوستلیک ، تنبللیک .
 ممات - ثولوم .
 ایصال ایتمک - چاندیرماق ، یتیشدیرمک .
 مبتلا اولماق - بلایه دچار اولماق .
 پیرایه - بزهك ، زینت .
 نشئت ایتمک - باش ویرمک .
 فخارت - ثوگونمک .
 امنیت - آرخاینلق ، آسوده لیک ، قورخوسیزلق
 فزا - آرتق .
 تنگنا - دارلق .
 برله - ایله .

درکار - ایشده ، ایشه یارایان .

منکوس - باشی آشاغی .

ادبار - پوزغون ، بختسيز .

دلگشا - یورهك آچان .

سزا - لایق .

تقرج - گزینتی ، سیر .

الحق - دوغرودان دا .

جنان - باغچه لر .

فیض - بوللق .

نور - ایشیق .

ضیافشان - ایشیق ساچان .

ظاهر - آشکار .

باهر - آیدین .

تموج - جوشماق ، دالغالانماق

گهر - قیمتلی بیر داش آدی .

آهو - جیران .

خاك وطن - وطن تورباغی .

ناس - خالق ، جماعت .

نطق - دانیشیق .

مقال - صحبت .

- روشن - ایشیق .
- واضح - آیدین ، آشکار .
- اطفال - اوشاقلار .
- پسر - اوغول ، اوغلان .
- پدر - آتا .
- اقبال - خورشېختاق .
- ترغیب - هوسله ندیرمك ، ایسته مك .
- مشکل - چتین .
- شرافت - شرف .
- جاری اولور - آخیر .
- حکایت - نقل .
- صدیق - اینانیلیمیش .
- شفیق - مهربان .
- رفیق - یولداش .
- کلام - سوز .
- احترام - حرمت .
- تمنا - خواهش ، آرزو ، یالواریب ایسته مک
- شورایله - هوسله ، سعیله .
- بولار - تاپار .
- استعداد - باجاریق ، قابلیت .

- تشویق - هوسلندیرمک .
- تصحیح - دوزه لتمک .
- غضب - آجیق .
- ساتیریك - مضحکه لی .
- ملاقات - دانیشیق ، گوروشمه .
- نظیره - بنزه تمه .
- نان - چوره ك .
- گریان - آغلار .
- تنفر - نفرتلی .
- خلاص - قورتارماق .
- کندی نفسینه - اوز نفسینه .
- غلیظ - چتین .

۵ تومن

انتشارات گونش